

Milenijski razvojni cilji: pregled stanja

MRC 1	Aktualni podatki	Napredek v določenih državah
<p>ODPRAVA SKRAJNE REVŠČINE IN LAKOTE</p> <p>Med letoma 1990 in 2015 prepoloviti število ljudi, ki živijo z manj kot enim ameriškim dolarjem na dan.</p> <p>Med letoma 1990 in 2015 doseči popolno in produktivno zaposlitev ter dostojno delo za vse, vključno za ženske in mlade.</p> <p>Med letoma 1990 in 2015 prepoloviti število ljudi, ki trpijo lakoto.</p>	<p>Leta 2005 je na svetu živelo 1,4 milijarde ljudi, in sicer ena četrtina svetovne populacije, v skrajni revščini, kar pomeni z manj kot 1,25 ameriškega dolarja na dan. Leta 1990 je bilo na svetu 1,8 milijarde ljudi pod pragom skrajne revščine.</p> <p>Po regijah je bil napredek neenakomeren. Revščina v vzhodni Aziji je padla v petnajstletnem obdobju iz 60 na 16 odstotkov, v podsaharski Afriki pa je odstotek revščine ostal nad 50 odstotkov, kljub temu da od leta 1999 naprej dosežemo napredek pri odpravi revščine.</p> <p>V letu 2009 se je število ljudi, ki živijo v skrajni revščini povečalo za nekeje med 55 do 90 milijonov. Vzrok za povečanje je gospodarska in finančna krize.</p> <p>Med leti 1998 in 2008 se je število revnih zaposlenih na svetu, ki živijo z manj kot 1,25 ameriškega dolarja na dan, zmanjšalo iz 944 na 632 milijonov oziroma iz 38 na 21 odstotkov vseh zaposlenih na svetu. Žal se za leto 2009 predvideva, da se je to število zaradi finančne krize povečalo za okoli 215 milijonov.</p> <p>Število tistih, ki imajo v državah v razvoju nezanesljiva delovna razmerja, se je v letu 2009 povečalo za okoli 110 milijonov glede na 2008, čeprav se je v zadnjem desetletju njihovo število zmanjševalo.</p> <p>Na svetovni ravni se je število lačnih povečalo iz 842 milijonov v letih 1990-92 na 1,02 milijarde v letu 2009.</p>	<p>Od leta 2001 do 2007 je nigerijski nacionalni program za prehransko varnost prispeval k podvojitvi produkcije hrane in dohodkov kmetov.</p> <p>Preko nacionalnega programa subvencij je Malavi dosegel 53-odstotni presežek pridelka hrane v letu 2007, medtem ko je bil leta 2005 še 43-odstotni deficit.</p> <p>Vietnam je izvajal naložbe v raziskave za potrebe kmetijstva in tako pripomogel k zmanjšanju lakote ter podhranjenih otrok za več kot polovico, in sicer iz 28 odstotkov leta 1991 na 13 odstotkov leta 2005.</p> <p>Nikaragva je zmanjšala svojo stopnjo revščine za več kot polovico, in sicer iz 52% leta 1991 na 21% v letih 2004-05.</p> <p>V severovzhodni Braziliji je odstotek podhranjenih otrok padel iz 22,2% na 5,9% med leti 1996 in 2006-07.</p> <p>Med leti 1991 in 2004 se je število podhranjenih v Gani zmanjšalo iz 74% vseh prebivalcev na le 9%.</p>

Viri: *Keeping the Promise* (poročilo generalnega sekretarja ZN, marec 2010); Poročilo za leto 2009 o doseganju milenijskih razvojnih ciljev; *poročila agencij ZN ter skladov in programov ZN*.

Opomba: Aktualni podatki bodo na voljo konec junija, ko bo izšlo Poročilo za leto 2010 o doseganju milenijskih razvojnih ciljev. Statistični podatki za napredek po posameznih državah so zgolj ilustrativne narave za potrebe medijev in niso uradna statistika.

MRC 2	Aktualni podatki	Napredek v določenih državah
<p>DOSEČI UNIVERZALNO OSNOVNOŠOLSKO IZOBRAZBO</p> <p>Zagotoviti, da bodo do leta 2015 vsi otroci, kjerkoli in ne glede na spol, lahko zaključili osnovnošolsko izobraževanje.</p>	<p>V razvijajočih se regijah se je neto vpis v osnovne šole do leta 2007 povečal na 88 odstotkov, leta 2000 pa je znašal 83 odstotkov.</p> <p>V podsaharski Afriki znaša neto vpis v osnovno šolo 74 odstotkov, kar je za 16 odstotnih točk več kot leta 2000.</p>	<p>V Etiopiji je neto vpis v osnovne šole leta 2007 znašal 72,3 odstotka, kar je za 88 odstotkov več kot leta 2000.</p> <p>V Tanzaniji je ukinitve šolnin leta 2001 povzročila, da se je neto vpis v osnovne šole povečal na 98 odstotkov do leta 2006. To pomeni povečanje za 97 odstotkov, torej se je delež vpisa skoraj podvojil glede na leto 1999.</p>
<p>MRC 3</p> <p>ZAGOTOVITI ENAKOST MED SPOLOMA IN OPOLNOMOČITI ŽENSKE</p> <p>Odpraviti neenakost med spoloma pri zagotavljanju osnovne in srednješolske izobrazbe do leta 2005, vendar ne kasneje kot 2015.</p>	<p>Razkorak med spoloma pri vpisu v osnovno šolo v državah v razvoju se je zmanjšal na 95 deklet na vsakih 100 fantov, kar je za 4 odstotne točke več kot leta 1999.</p> <p>Delež žensk v nacionalnih parlamentih se je leta 2009 povečal na 19 odstotkov, kar je za 6 odstotnih točk več kot leta 1999.</p>	<p>Mehiški program financiranja šolstva 'Oportunidades' je privedel do povečanja vpisa v srednje šole, in sicer za 20 odstotkov pri dekletih in za 10 odstotkov pri dečkih. Povečanje velja za podeželske regije, za katere je bil program financiranja tudi ustvarjen.</p> <p>Leta 2008 je bil v Ruandi delež žensk izvoljenih v spodnji dom parlamenta 56-odstotni, kar je največji delež žensk v katerem koli parlamentu na svetu.</p>

MRC 4

ZMANJŠATI SMRTNOST OTROK

Med letoma 1990 in 2015 za dve tretjini zmanjšati stopnjo smrtnosti otrok mlajših od petih let.

V razvijajočih se regijah se je stopnja smrtnosti otrok mlajših od pet let zmanjšala iz 99 smrti na 1000 novorojenih otrok leta 1990 na 72 leta 2008. To pomeni 28-odstotno znižanje, kar je sicer še daleč pod ciljnim dvotretjinskim znižanjem stopnje smrtnosti.

Od leta 1990 so bile stopnje smrtnosti otrok več kot razpolovljene v severni Afriki, vzhodni Aziji, jugovzhodni Aziji, Latinski Ameriki in Karibih.

V podsaharski Afriki se je stopnja smrtnosti otrok med leti 1990 in 2008 zmanjšala za 22 odstotkov.

Skoraj ena tretjina držav od 50-ih najmanj razvitih je uspela svojo stopnjo smrtnosti otrok mlajših od pet let zmanjšati od leta 1990 za 40 ali več odstotkov.

Umrljivost za ošpicami se je v Afriki med leti 2000 in 2006 zmanjšala za 91 odstotkov oziroma iz nekje 396.000 na 36.000. Tako smo uspeli doseči cilj ZN za leto 2010 štiri leta prej, in sicer zmanjšati umrljivost za ošpicami za 90 odstotkov.

Stopnja smrtnosti otrok mlajših od pet let je od leta 1990 padla za 40 ali več odstotkov v **Eritreji, Etiopiji, Malaviju, Mozambiku in Nigru**. Na primer v Malaviju je med leti 1990 in 2008 stopnja smrtnosti otrok mlajših od pet let padla za 52 odstotkov.

Stopnja smrtnosti otrok mlajših od pet let je od leta 1990 padla za 50 ali več odstotkov v **Bangladešu, Butanu, Boliviji, Eritreji, Laosu in Nepal**.

Stopnja smrtnosti otrok mlajših od pet let se je na **Kitajskem** od leta 1990 zmanjšala iz 45 smrti na 1000 novorojenih otrok na 21 smrti na 1000 novorojenih otrok leta 2008, kar je 53-odstotno zmanjšanje.

MRC 5	Aktualni podatki	Napredek v določenih državah
<p>IZBOLJŠATI ZDRAVJE MATER</p> <p>Med letoma 1990 in 2015 zmanjšati smrtnost mater za tri četrtine.</p> <p>Do leta 2015 zagotoviti univerzalno reproduktivno zdravje.</p>	<p>V razvijajočih se regijah se je smrtnost mater le malo zmanjšala, in sicer iz 480 smrti na 100.000 novorojenih otrok v letu 1990 na 450 smrti na 100.000 novorojenih otrok v letu 2005.</p> <p>Vzhodna Azija, severna Afrika in jugovzhodna Azija so dosegle zmanjšanje smrtnosti mater za 30 in več odstotkov med letoma 1990 in 2005. Zelo majhen napredek je bil dosežen v podsaharski Afriki.</p> <p>Delež rojstev ob prisotnosti usposobljenih zdravstvenih delavcev se je v državah v razvoju povečal iz 53 odstotkov leta 1990 na 61 odstotkov leta 2007.</p> <p>Od leta 1990 se je delež nosečnic, ki so imele vsaj en pregled pri zdravniku preden so rodile, povečal iz 64 odstotkov na 79 leta 2007.</p> <p>Raba kontracepcijskih sredstev se je povečala v vseh razvijajočih se regijah. Leta 2005 je 62 odstotkov žensk, ki so poročene ali živijo v izvenzakonski skupnosti, uporabilo določeno obliko kontracepcije. Leta 2000 je to veljalo le za 50 odstotkov žensk.</p> <p>Raba kontracepcijskih sredstev se je med leti 1990 in 2005 v podsaharski Afriki skoraj podvojila, čeprav z 22-imi odstotki vseh poročenih žensk, ali tistih v izvenzakonski skupnosti, še vedno zaostaja za preostalim svetom.</p>	<p>Honduras je med leti 1990 in 2005 zmanjšal smrtnost mater za 40 odstotkov, in sicer iz 182 smrti na 100.000 novorojenih otrok na 108 smrti.</p> <p>V Malaviju in Ruandi je ukinitve plačil za storitve načrtovanja družine privedlo do tega, da se je koriščenje teh storitev občutno povečalo.</p> <p>V Ruandi se je uporaba kontracepcijskih tablet povečala iz 10 odstotkov leta 2005 na 26 odstotkov leta 2008.</p> <p>Raba kontracepcijskih sredstev se je v Malaviju več kot potrojila od leta 1992, in sicer na 33 odstotkov leta 2004.</p>

MRC 6

BORITI SE PROTI VIRUSU HIV/AIDSU, MALARIJI IN DRUGIM BOLEZNIM

Do leta 2015 zaustaviti in začeti zmanjševati širjenje virusa HIV/aidsa.

Do leta 2010 zagotoviti univerzalno dostopnost zdravljenja okužb z virusom HIV/aidsa vsem, ki ga potrebujejo.

Do leta 2015 zaustaviti in začeti zmanjševati širjenje malarije ter drugih bolezní.

Na svetovni ravni se je začelo število novih okužb z virusom HIV na leto zmanjševati. Višek je doseglo leta 1996 s 3,6 milijoni novih okužb, do leta 2008 pa se je število novih okužb zmanjšalo na 2,7 milijona, kar je 30-odstotno zmanjšanje.

Podsaharska Afrika ostaja najbolj ranljiva regija. Več kot 67 odstotkov vseh ljudi, ki so okuženi z virusom HIV, živi prav na tem območju. Število novih okužb z virusom HIV v letu 2008 je znašalo 1,9 milijona, kar je več kot 70 odstotkov vseh novih okužb na svetu.

Povprečno število umrlih za aidsom se je v letu 2005 že povzpelo na 2,2 milijona. Od takrat se je število smrti zmanjševalo in leta 2008 doseglo 2 milijona.

Do decembra 2008 je približno 42 odstotkov odraslih in otrok v državah z nizkimi in srednje visokimi dohodki (skoraj 4 milijone ljudi) prejelo nujno potrebno antiretrovirusno terapijo, kar je 7-odstotno povečanje od leta 2003.

Do decembra 2008 je približno 44 odstotkov odraslih in otrok v podsaharski Afriki (skoraj 3 milijone ljudi) prejelo nujno potrebno antiretrovirusno terapijo. Pred petimi leti je bila stopnja zdravljenja le 2-odstotna.

Antiretrovirusne terapije so danes večinoma dostopne brezplačno, in sicer predvsem zaradi prizadevanj vlad in Globalnega sklada za aids, tuberkulozo in malarijo.

Na svetovni ravni se je pogostost rabe metod za preprečevanje prenosa virusa HIV iz matere na otroka povečala iz 10 odstotkov leta 2004 na 45 odstotkov leta 2008.

V podsaharski Afriki je leta 2008 45 odstotkov nosečnic okuženih z virusom HIV prejelo antiretrovirusna zdravila. Leta 2004 je takšna zdravila dobivalo le 10 odstotkov nosečnic.

31 odstotkov afriških gospodinjstev ima do leta 2008 v lasti mreže proti komarjem za preprečevanje malarije, kar je za 14 odstotnih točk več kot leta 2006.

V Ugandi se je razširjenost virusa HIV med odraslimi zmanjšala iz 15 odstotkov v začetku 90-ih let na 5,4 odstotka v letu 2007.

Kambodži je uspelo ustaviti in zmanjšati trend širjenja virusa HIV, saj se je razširjenost zmanjšala iz treh odstotkov leta 1997 na 0,8 odstotka leta 2007.

Število novih okužb z virusom HIV med otroci v Bocvani se je petkrat zmanjšalo, in sicer iz 4.600 leta 1999 na 890 leta 2007.

MRC 7	Aktualni podatki	Napredek v določenih državah
<p>ZAGOTOVITI OKOLJSKO TRAJNOST</p> <p>Vključiti načela trajnostnega razvoja v uradne politike in programe držav ter zaustaviti izgubo naravnih virov.</p> <p>Do leta 2010 bistveno zmanjšati izgubo biološke raznolikosti.</p> <p>Do leta 2015 zmanjšati število ljudi brez dostopa do pitne vode in osnovnih sanitarij za polovico.</p> <p>Do leta 2020 bistveno izboljšati življenjske razmere najmanj 100 milijonom prebivalcev barakarskih naselij.</p>	<p>Svet je uspešen pri uresničevanju cilja za dostop do pitne vode. V tem trenutku 884 milijonov ljudi po svetu še vedno nima ustreznega dostopa do pitne vode.</p> <p>Leta 2006 več kot 37 odstotkov vseh prebivalcev sveta oziroma 2,5 milijarde ljudi ni imelo dostopa do osnovnih sanitarij.</p> <p>Delež ljudi brez dostopa do ustreznih sanitarij se je med leti 1990 in 2006 zmanjšal le za 8 odstotkov.</p> <p>1,2 milijarde ljudi na svetu uporablja stranišča na prostem, kar ogroža zdravje celotnih skupnosti; 87 odstotkov teh ljudi živi na podeželju.</p>	<p>Med leti 1999 in 2005 je Kostarika preprečila izgubo 720 kvadratnih kilometrov gozdov v območjih, ki so pomembna za biotsko raznovrstnost in hkrati preprečila izpuste 11-ih milijonov ton ogljika.</p> <p>Leta 2004 je imelo 75 odstotkov podeželskega prebivalstva Gane dostop do varne pitne vode, kar je za 92 odstotkov več kot leta 1990.</p> <p>Na Maliju se je odstotek podeželskega in mestnega prebivalstva z dostopom do vsaj enega vira varne pitne vode povečal iz 55 odstotkov leta 1998 na 84 odstotkov leta 2002.</p> <p>Gvatemala je povečala svoje naložbe v vodne vire in dostopnost sanitarij, kar je privedlo do tega, da se je dostop do njih povečal iz 79 odstotkov leta 1990 na 96 odstotkov leta 2006.</p> <p>Južna Afrika je uspešno dosegla milenijski razvojni cilj dostopa do varne pitne vode, saj leta 1994 takšen dostop ni imelo 40 odstotkov prebivalstva, leta 2006 pa le 19 odstotkov.</p> <p>V Senegalu se je delež mestnega prebivalstva, ki ima dostop do pitne vode povečal iz 74-81 odstotkov leta 1996 na 98 odstotkov leta 2006.</p>

<p>MRC 8</p> <p>VZPOSTAVITI GLOBALNO PARTNERSTVO ZA RAZVOJ</p> <p>Nadaljnji razvoj odprtega, na pravih temelječega, preglednega in nediskriminatornega trgovinskega ter finančnega sistema.</p> <p>Upoštevati specifične potrebe najmanj razvitih držav, držav brez dostopa do morja in malih otoških držav v razvoju.</p> <p>Celovita obravnava zadolženosti držav v razvoju.</p> <p>V sodelovanju s farmacevtskimi podjetji omogočiti državam v razvoju dostop do nujnih zdravil.</p> <p>V sodelovanju z zasebnim sektorjem omogočiti izkoriščanje prednosti, ki jih nudijo nove tehnologije, predvsem informacijska in komunikacijska.</p>	<p>Uradna razvojna pomoč se je v letu 2008 povzpela na 119,8 milijarde ameriških dolarjev, leta 2007 pa je znašala 103,5 milijarde, kar je 16-odstotno povišanje iz 2007 na 2008.</p> <p>Delež uvoza brez carine iz držav v razvoju v razvite države se je povečal iz 54 odstotkov leta 1996 na skoraj 79 odstotkov leta 2007.</p> <p>Delež uvoza brez carine iz najmanj razvitih držav v razvite države se je povečal iz 70 odstotkov leta 2000 na skoraj 80 odstotkov leta 2007.</p>	<p>Leta 2008 so bile edine države, ki so dosegle ali presegle priporočilo ZN po zagotovitvi 0,7 odstotka BDP za uradno razvojno pomoč, Danska, Luksemburg, Nizozemska, Norveška in Švedska.</p>
---	--	--

Kontakte za medije in dodatne informacij najdete na naslednji spletni strani: www.un.org/millenniumgoals.